

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1

Ε2 1^ο Δημοτικού Σχολείου Περάματος

Φεβρουάριος-Μάρτιος 2023

A. Εισαγωγή

Με αφορμή τη γενικότερη συζήτηση που γίνεται στις μέρες μας για το διαδίκτυο και τον εθισμό των νέων σ' αυτό, αλλά και με την ευκαιρία της συζήτησης που διοργανώνει το σχολείο μας με το ΚΕΘΕΑ (Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων) για την ενημέρωση των γονέων πάνω σ' αυτό το ζήτημα, σκεφτήκαμε να διεξάγουμε μια δική μας έρευνα και να παρουσιάσουμε τα αποτελέσματά της.

B. Σκοπός και στόχοι της έρευνας και ερευνητικά ερωτήματα

Σκοπός της έρευνας είναι να εξακριβώσει τι κάνουν οι μαθητές του σχολείου, όταν συνδέονται στο διαδίκτυο, με ποιον τρόπο συνδέονται και πόσες ώρες περνούν συνδεδεμένοι και επομένως να αναδειχτεί ο βαθμός στον οποίο υπάρχει μια ισορροπία στη χρήση αυτού του εργαλείου ή γίνεται κατάχρηση που μπορεί να φτάσει να χαρακτηριστεί και ως εθισμός στο διαδίκτυο.

Ειδικότερα τα ερευνητικά ερωτήματα που απασχόλησαν αυτήν την έρευνα είναι τα παρακάτω:

- 1) Πόση ώρα περνούν οι μαθητές καθημερινά στο διαδίκτυο;
- 2) Από ποιες συσκευές συνδέονται οι μαθητές στο διαδίκτυο;
- 3) Τι κάνουν οι μαθητές όντας συνδεδεμένοι στο διαδίκτυο;
- 4) Υπάρχει έλεγχος από τους ίδιους ή/και τις οικογένειές τους σχετικά με τις ώρες που περνούν συνδεδεμένοι στο διαδίκτυο;
- 5) Πόσο αισθάνονται οι ίδιοι εθισμένοι στο διαδίκτυο και πόσο ανησυχούν γι' αυτό;

Γ. Μεθοδολογία της Έρευνας-Κατασκευή Ερευνητικού Εργαλείου-Δειγματοληψία

Για την συγκεκριμένη έρευνα προτιμήθηκε η ποσοτική μέθοδος και κατασκευάστηκε αντίστοιχο ειδικό ερευνητικό εργαλείο (ερωτηματολόγιο) που μοιράστηκε στους μαθητές των Ε' και Στ' Τάξεων. Μέσα από το ερωτηματολόγιο αυτό που κατασκεύασαν οι μαθητές του τμήματος προσπαθήσαμε να θέσουμε ερωτήσεις που απαντούν στα ερευνητικά ερωτήματα με τρόπο απλό και κατανοητό και αντίστοιχο της ηλικίας των μαθητών που αποτέλεσαν τον πληθυσμό της έρευνάς μας. Η ηλικιακή αυτή ομάδα επιλέχθηκε, καθώς θεωρούμε πως έχουν περισσότερη πρόσβαση στο διαδίκτυο από τους μικρότερους ηλικιακά μαθητές και ενδεχομένως να συνδέονται με πολλαπλούς τρόπους στο διαδίκτυο από μόνοι τους. Το δείγμα αυτού του πληθυσμού ήταν οι μαθητές των τμημάτων Ε1, Ε2, Ε3, Στ1 και Στ2 του σχολείου μας που ήταν παρόντες και ήθελαν να συμμετάσχουν στην έρευνα την ημέρα που διεξήχθη. Το ερωτηματολόγιο, που ήταν φυσικά ανώνυμο, όπως συντάχθηκε από τους μαθητές παρουσιάζεται αυτούσιο παρακάτω:

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟ INTERNET**ΦΥΛΛΟ: ΑΓΟΡΙ / ΚΟΡΙΤΣΙ**

- 1. Πόσες ώρες την ημέρα είσαι στο internet;**
(Επιλέξτε μόνο μία απάντηση)
 - Α. Καμία
 - Β. Μισή ώρα
 - Γ. 1 ώρα
 - Δ. 2 ώρες
 - Ε. Πάνω από 2 ώρες

- 2. Τι συσκευή χρησιμοποιείς για να συνδέσαι;**
(Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες απαντήσεις)
 - Α. Κινητό
 - Β. Τάμπλετ
 - Γ. Λάπτοπ
 - Δ. Ηλεκτρονικό Υπολογιστή (σταθερό)
 - Ε. Κονσόλα Παιχνιδιών
 - ΣΤ. Smart TV

- 3. Τι κάνεις στο internet;**
(Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες απαντήσεις)
 - Α. Social Media (Facebook, Instagram, Snapchat, Messenger, Viber...)
 - Β. Βλέπω βίντεο ή ταινίες (YouTube, TikTok...)
 - Γ. Παίζω παιχνίδια
 - Δ. Ψάχνω πληροφορίες
 - Ε. Άλλο (Τι;) _____

- 4. Πόσο «κολλημένος» / «κολλημένη» στο internet είσαι;**
(Επιλέξτε μόνο μία απάντηση)
 - Α. Καθόλου
 - Β. Λίγο
 - Γ. Αρκετά
 - Δ. Πάρα πολύ

- 5. Παρακολουθείς εσύ και η οικογένειά σου τον χρόνο που περνάς στο internet;**
(Επιλέξτε μόνο μία απάντηση)
 - Α. ΝΑΙ
 - Β. ΟΧΙ

- 6. Έχεις νιώσει να προβληματίζεσαι από τον χρόνο που περνάς στο internet;**
(Επιλέξτε μόνο μία απάντηση)
 - Α. Καθόλου
 - Β. Λίγο
 - Γ. Αρκετά
 - Δ. Πάρα πολύ

Ευχαριστούμε

Αφού συντάχθηκε το ερωτηματολόγιο, οι μαθητές της τάξης χωρίστηκαν σε ομάδες και ανέλαβαν να μοιράσουν τα ερωτηματολόγια στα τμήματα της Ε΄ και Στ΄ Τάξης του σχολείου μας, εξηγώντας στους μαθητές τον σκοπό της έρευνας, τον τρόπο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου και όλες τις απαραίτητες επεξηγήσεις για την ανωνυμία της έρευνας, αφού πρώτα συμμετείχαν και οι ίδιοι στην έρευνα και απάντησαν στα ερωτηματολόγια.

Έπειτα τα ερωτηματολόγια συγκεντρώθηκαν και ξεκίνησε η καταγραφή των αποτελεσμάτων, αρχικά μέσω πινάκων συχνοτήτων. Από το σύνολο των ερωτηματολογίων που απαντήθηκαν αποκλείστηκαν ως άκυρα τα ερωτηματολόγια εκείνα που είτε είχαν γραμμένο το όνομα κάποιου μαθητή ή μαθήτριας, είτε δεν είχαν απαντημένες όλες τις ερωτήσεις, είτε δεν είχαν σωστά απαντηθεί κάποιες από τις ερωτήσεις (π.χ. είχαν επιλέξει περισσότερες επιλογές σε ερωτήσεις που έπρεπε να επιλέξουν μόνο μία επιλογή), είτε τέλος εκείνα στα οποία οι απαντήσεις τους ήταν αντιφατικές και επομένως τα αποτελέσματα δεν θα θεωρούνταν έγκυρα. Συγκεκριμένα, από τα 98 ερωτηματολόγια που συλλέχθηκαν ως έγκυρα θεωρήθηκαν τα 94. Ως προς το φύλο των συμμετεχόντων απάντησαν 46 αγόρια και 48 κορίτσια.

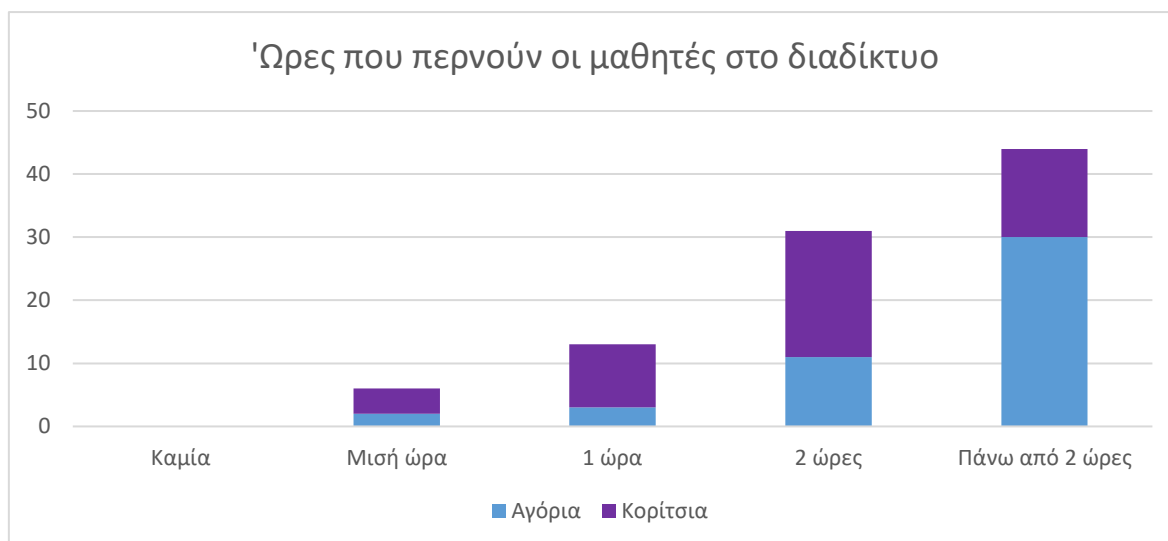
Από την αποδελτίωση των ερωτηματολογίων φάνηκε χρήσιμο να παρουσιαστούν τόσο τα συνολικά αποτελέσματα, όσο και τα αποτελέσματα ανά φύλο, καθώς παρατηρήσαμε σημαντικές διαφορές σε κάποια από τα ερωτήματα σε σχέση με το φύλο.

Δ. Παρουσίαση αποτελεσμάτων (Πίνακες και Διαγράμματα)

Ακολουθεί η παρουσίαση των αποτελεσμάτων ανά ερώτηση.

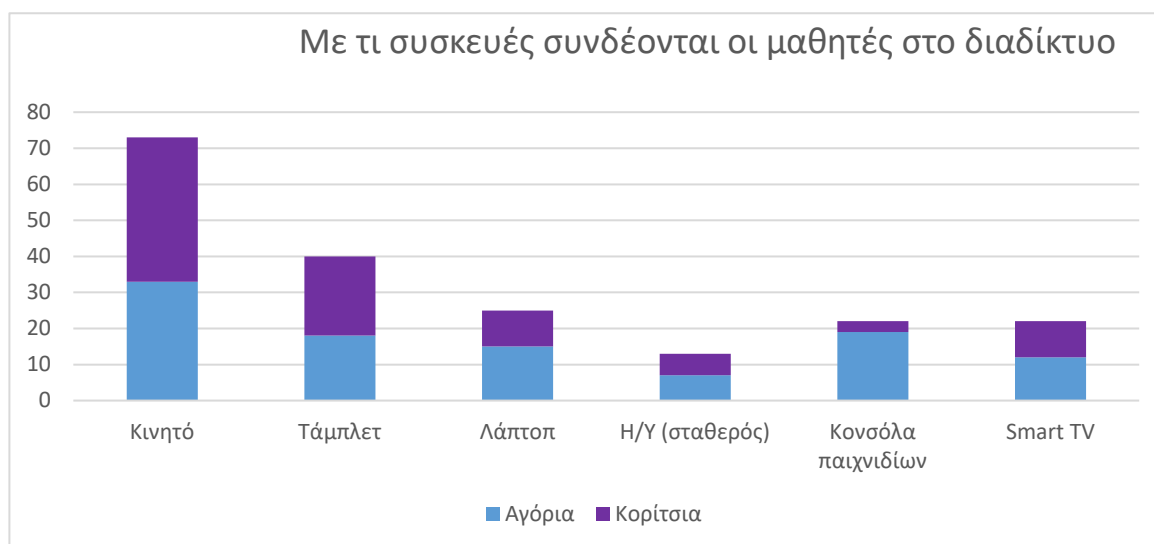
1. Πόσες ώρες την ημέρα οι μαθητές περνούν στο διαδίκτυο:

	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ
A. Καμία	0	0	0
B. Μισή ώρα	2	4	6
Γ. 1 ώρα	3	10	13
Δ. 2 ώρες	11	20	31
E. Πάνω από 2 ώρες	30	14	44

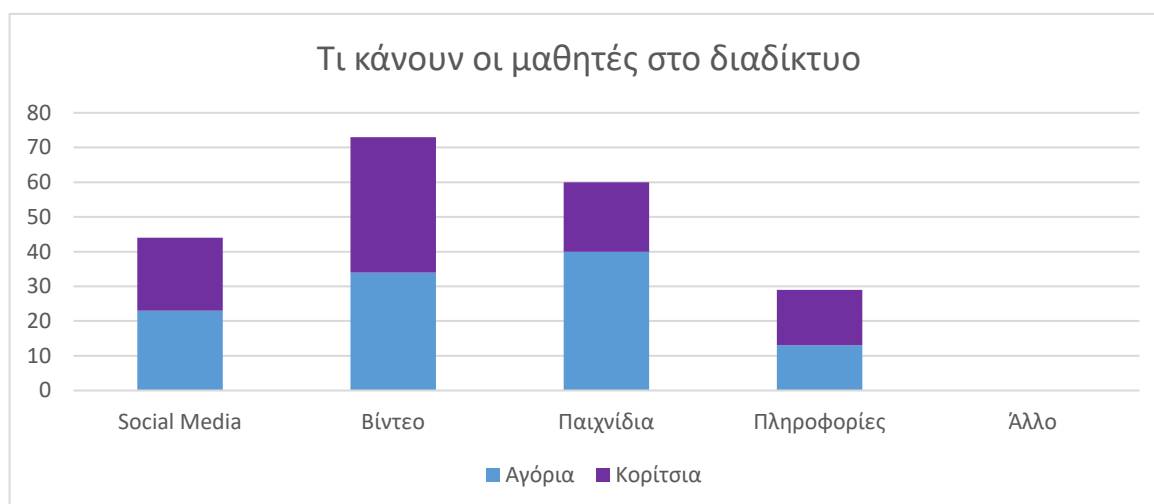
2. Τι συσκευή χρησιμοποιούν οι μαθητές για να συνδέονται στο διαδίκτυο;

	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ
A. Κινητό	33	40	73
B. Τάμπλετ	18	22	40
Γ. Λάπτοπ	15	10	25
Δ. Ηλεκτρονικό Υπολογιστή (σταθερό)	7	6	13
Ε. Κονσόλα Παιχνιδιών	19	3	22
ΣΤ. Smart TV	12	10	22

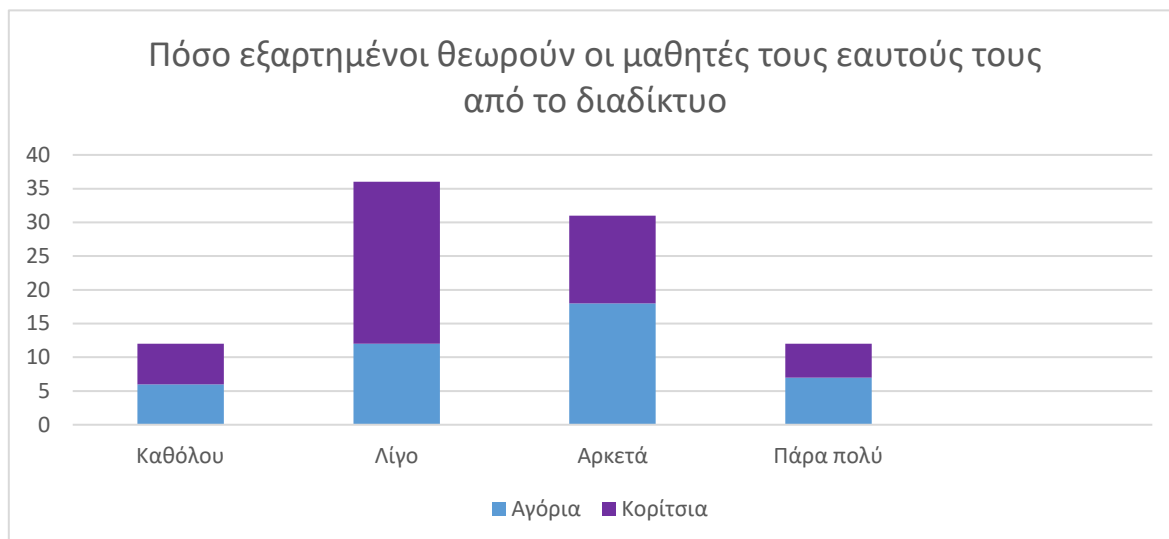
3. Τι κάνουν οι μαθητές όταν συνδέονται στο διαδίκτυο;

	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ
A. Συνδέονται σε Social Media	23	21	44
B. Βλέπουν βίντεο ή ταινίες	34	39	73
Γ. Παίζουν παιχνίδια	40	20	60
Δ. Ψάχνουν πληροφορίες	13	16	29
Ε. Άλλο	0	0	0

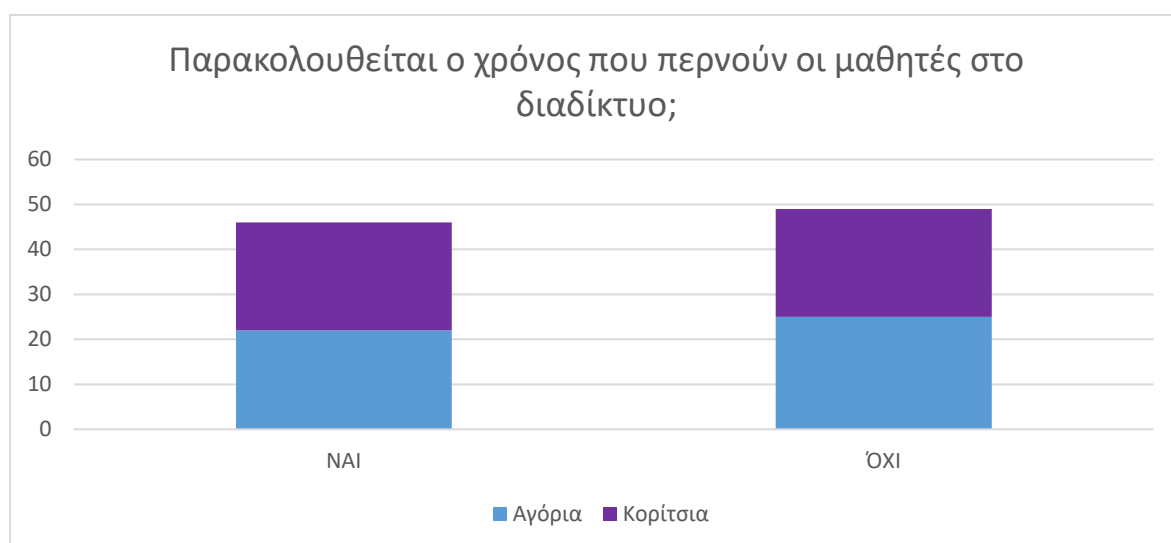
4. Πόσο εξαρτημένοι θεωρούν οι μαθητές τους εαυτούς τους από το διαδίκτυο;

	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ
A. Καθόλου	6	6	12
B. Λίγο	12	24	36
Γ. Αρκετά	18	13	31
Δ. Πάρα πολύ	7	5	12

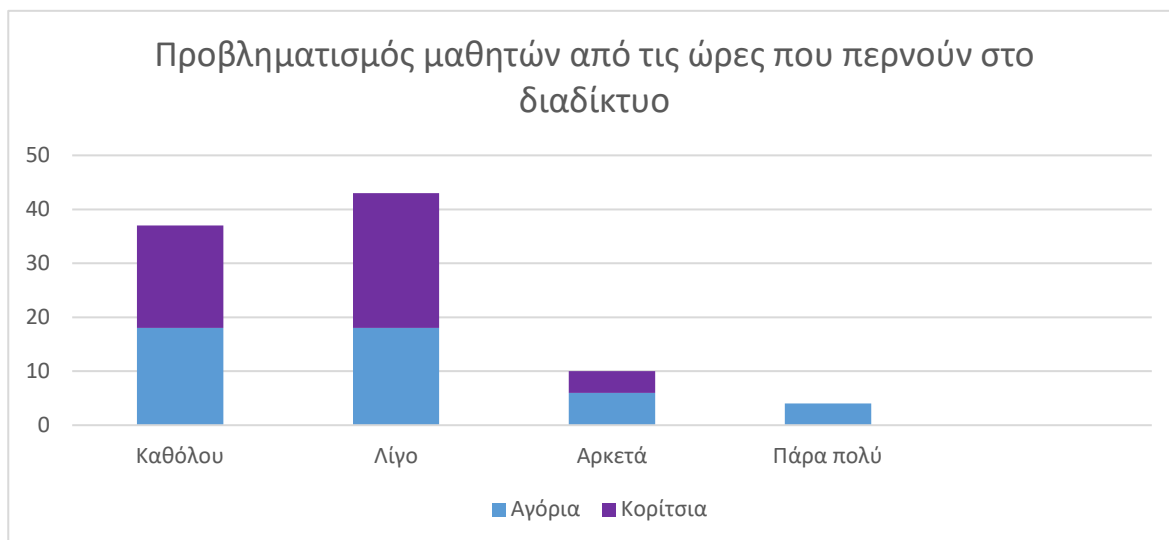
5. Παρακολουθείται ο χρόνος που περνούν οι μαθητές στο διαδίκτυο από τους ίδιους ή/και την οικογένειά τους;

	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ
A. ΝΑΙ	22	24	46
B. ΟΧΙ	25	24	49

6. Προβληματίζονται οι μαθητές από τον χρόνο που περνούν στο διαδίκτυο;

	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ
A. Καθόλου	18	19	37
B. Λίγο	18	25	43
Γ. Αρκετά	6	4	10
Δ. Πάρα πολύ	4	0	4

Ε. Συμπεράσματα της έρευνας

Μετά την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας συζητήθηκαν τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση των αποτελεσμάτων σε σχέση με τα ερευνητικά ερωτήματα που θέσαμε. Συγκεκριμένα:

1. Ως προς τον χρόνο που περνούν οι μαθητές στο διαδίκτυο παρατηρήσαμε πως η πλειοψηφία των μαθητών απάντησαν πως περνούν από 2 ώρες και πάνω καθημερινά στο διαδίκτυο (79,8%). Συγκεκριμένα το 32,9% περνούν έως 2 ώρες καθημερινά στο διαδίκτυο και το 46,9% περνούν καθημερινά πάνω από 2 ώρες, χωρίς να διευκρινίζεται πόσο πάνω από τις 2 ώρες περνούν στο διαδίκτυο. Εδώ παρατηρεί κανείς μεγάλη διαφοροποίηση ανά φύλο, καθώς το ποσοστό των αγοριών που περνούν πάνω από 2 ώρες καθημερινά στο διαδίκτυο είναι διπλάσιο από το ποσοστό των κοριτσιών. Κι ενώ αυτό από μόνο του δεν αποτελεί απόδειξη εθισμού στο διαδίκτυο, είναι ωστόσο ενδεικτικό μιας μεγαλύτερης τάσης που μπορεί να σχετίζεται με τον εθισμό στο διαδίκτυο και αφορά κυρίως στα αγόρια, όπως φαίνεται και από άλλα στοιχεία αυτής της έρευνας.
2. Ως προς τις συσκευές που χρησιμοποιούν οι μαθητές για να συνδέονται στο διαδίκτυο η συντριπτική πλειοψηφία (77,6%) απάντησε πως χρησιμοποιεί το κινητό τηλέφωνο. Το κινητό τηλέφωνο έχει μικρότερες διαστάσεις (μπορεί κανείς να το έχει μαζί του παντού) και παρέχει πιο εύκολη πρόσβαση στο διαδίκτυο (δεν χρειάζεται να ανοίγει και να κλείνει όπως ένας σταθερός Η/Υ ή ένα λάπτοπ, καθώς είναι διαρκώς ανοιχτό). Επιπλέον έχει γίνει μέρος της ζωής μας και πολλές φορές προέκταση των χεριών μας. Έτσι γίνεται πιο δύσκολο να ελέγξει κανείς τι κάνει ένα παιδί που έχει πρόσβαση σε ένα κινητό τηλέφωνο και πόσες ώρες περνά στο διαδίκτυο με αυτό. Ως προς τις άλλες συσκευές δεν παρατηρείται κάποια διαφοροποίηση ως προς το φύλο, εκτός από την περίπτωση των συσκευών βιντεοπαιχνιδιών (που πλέον συνδέονται και αυτές στο διαδίκτυο για

διαδικτυακό παιχνίδι). Από το 23,4% των μαθητών που χρησιμοποιούν κονσόλες βιντεοπαιχνιδιών το 86,4% είναι αγόρια και μόνο το 13,6% είναι κορίτσια.

3. Ως προς το τι κάνουν οι μαθητές όταν συνδέονται στο διαδίκτυο η δημοφιλέστερη απάντηση (77,7%) ήταν η παρακολούθηση βίντεο ή ταινιών, ενώ ακολουθεί ως δεύτερη δημοφιλέστερη απάντηση (63,8%) το gaming (παιχνίδια στο διαδίκτυο). Και σε αυτήν την περίπτωση παρατηρούμε πως το 66,6% των αγοριών σε αντίθεση με το 33,4% των κοριτσιών ασχολείται με τα παιχνίδια στο διαδίκτυο, κάτι που σχετίζεται και με την απάντηση σχετικά με τις κονσόλες παιχνιδιών του προηγούμενου ερωτήματος. Με λίγα λόγια τα αγόρια ασχολούνται με τα παιχνίδια στο διαδίκτυο σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι τα κορίτσια. Αν τα διαδικτυακά παιχνίδια σχετίζονται περισσότερο με τον εθισμό στο διαδίκτυο, τα αγόρια φαίνονται πιθανώς πιο επιρρεπή από τις απαντήσεις που έδωσαν. Τρίτη δημοφιλέστερη απάντηση είναι η χρήση των social media (46,8%), ενώ τέλος έρχεται η αναζήτηση πληροφοριών (30,8%).
4. Ως προς το αν υπάρχει έλεγχος από τους ίδιους ή/και τις οικογένειές τους σχετικά με τον χρόνο που περνούν στο διαδίκτυο οι απαντήσεις έδειξαν ότι το 48,9% ελέγχει με κάποιον τρόπο τον χρόνο που περνά στο διαδίκτυο, σε αντίθεση με το 51,1% που δεν ελέγχει τον χρόνο που περνά στο διαδίκτυο. Για πάνω από τους μισούς δηλαδή περίπου μαθητές δεν υπάρχει κανένας έλεγχος ως προς τις ώρες που περνούν στο διαδίκτυο.
5. Τέλος ως προς το αν οι ίδιοι οι μαθητές προβληματίζονται από τις ώρες που περνούν στο διαδίκτυο οι συνδυασμοί των ερωτήσεων 4 και 6 του ερωτηματολογίου δείχνουν πως αν και το 51% δεν αισθάνονται «κολλημένοι» στο διαδίκτυο, υπάρχει ένα 49% (σχεδόν οι μισοί) που χαρακτηρίζουν από αρκετά έως πάρα πολύ «κολλημένους» τους εαυτούς τους σε σχέση με το διαδίκτυο. Από αυτά τα υψηλότερα ποσοστά ανήκουν και πάλι στα αγόρια με συνολικό ποσοστό 58,1%. Αυτοί όμως που τελικά προβληματίζονται σε κάποιο βαθμό και ίσως συνειδητοποιούν ότι οι ώρες που περνούν στο διαδίκτυο γίνονται υπερβολικές είναι μόλις το 14,9% των μαθητών, ενώ από όσους προβληματίζονται πάρα πολύ με τον χρόνο που περνούν στο διαδίκτυο το 100% είναι αγόρια.

ΣΤ. Προτάσεις

Με βάση τα παραπάνω οι μαθητές που αποτέλεσαν την ερευνητική ομάδα προτείνουν:

- Ενημέρωση των μαθητών και των οικογενειών τους για τους κινδύνους του διαδικτύου αλλά και του εθισμού στο διαδίκτυο. Ιδιαίτερα χρήσιμες θα μπορούσαν να αναδειχτούν πρωτοβουλίες μέσω του σχολείου ή και συμπράξεις του σχολείου με φορείς που έχουν εξειδίκευση σε ζητήματα εθισμού όπως το ΚΕΘΕΑ. Μέσα από την ενημέρωση αυτή θα μπορούσαν να αναγνωριστούν ευκολότερα ενδείξεις εθισμού στο διαδίκτυο τόσο από τους γονείς, όσο και από τους ίδιους τους μαθητές και σε αποδεδειγμένες περιπτώσεις εθισμού να ζητηθεί έγκαιρα η βοήθεια κάποιου ειδικού.
- Ενημέρωση των γονέων για τις εφαρμογές παρακολούθησης των κινητών τηλεφώνων των παιδιών τους. Πρόκειται για εφαρμογές που μπορούν να παρέχουν πληροφορίες στους γονείς σχετικά με τις ώρες που περνούν τα παιδιά στο διαδίκτυο, την κατανομή των ωρών αυτών σε διάφορες εφαρμογές, τις σελίδες που επισκέπτονται, ενώ σε κάποιες από αυτές υπάρχει ακόμα και η δυνατότητα να «κλειδώνει» το κινητό τηλέφωνο σε περίπτωση που υπερβούν τα παιδιά την ώρα που έχει ορίσει ως επιτρεπτή ο επιβλέπων γονέας.
- Να παρέχεται η δυνατότητα στα παιδιά αυτής της ηλικίας να έχουν δημιουργικές δραστηριότητες, να ασχολούνται με τον αθλητισμό, να μπορούν να βγαίνουν από το

σπίτι, να έχουν τη δυνατότητα να συναντούν δια ζώσης τους φίλους τους και να περνούν χρόνο παίζοντας μαζί τους. Οι δραστηριότητες των παιδιών εκτός σπιτιού και η ενασχόλησή τους με διάφορους τρόπους και σε διάφορα αντικείμενα (μουσική, ζωγραφική, αθλητισμός κλπ.) αποτελεί για τα παιδιά μια ασφαλιστική δικλείδα απέναντι σε κάθε είδους εθισμό και μονομανία.

- Να ενθαρρύνεται από το σχολείο και την οικογένεια η δημιουργική και ενεργητική χρήση του διαδικτύου, έτσι ώστε οι μαθητές να είναι περισσότερο δημιουργοί, παρά παθητικοί δέκτες (π.χ. η δημιουργία ενός δικού τους βίντεο, αντί της παρακολούθησης πολλών μικρών βίντεο από άλλους με τα εργαλεία μοντάζ που παρέχει η νέα τεχνολογία ή η χρήση του διαδικτύου για μια εργασία-project που μπορούν να ετοιμάσουν στα πλαίσια κάποιου μαθήματος).
- Τέλος και κυρίως να ενθαρρύνονται από την οικογένεια υγιείς σχέσεις όπου κυριαρχεί ο διάλογος και η κατανόηση, έτσι ώστε οι μαθητές να νιώθουν ότι οι μεγάλοι ακούν τα προβλήματά τους και ότι μπορούν να τους εκμυστηρευτούν ό,τι τους ανησυχεί ή τους προβληματίζει δίχως ενοχές.

2/3/2023

Η ερευνητική ομάδα:

Οδυσσέας Λ., Κατερίνα Π., Σταυρούλα Λ., Αριστείδης Ν., Αγγελιάννα Π., Κωνσταντίνος Π., Κωνσταντίνος Κ., Αλίκη Χ., Ευαγγελία Μ., Γιώργος Μ., Γιώργος Κ., Άγγελος Μ., Σταματίνα Τ., Λιονέλ Κ., Μαρίνα Ε., Νίκος Π., Νίκος Μ., Στέλλα Ν., Ραφαηλία Ν., Δημήτρης Π., Γραμματική Π.

με την καθοδήγηση του δασκάλου τους Γ. Μυλωνάκη.